

HANGON TULLINIEMEN SUKELLUSLEIRI

Työpäiväkirja 26.8.-31.8.1974

Päiväkirjan laatija:

Pirkko Höysniemi

1975

HANGON TUTKIMUS 26.08. - 01.09.74

Tutkimusleirin organisaatio

Hangon leiri pidettiin 26.08. - 01.09.74 välisenä aikana.

O s a l l i s t u j a t:

Merihistorian toimisto

Chr. H. Ericsson 26.08. - 28.08.74

Henry Forssell, kuivahylyn valokuvaus 26.08. - 28.08.74

Risto Halme, leirin johtaja 26.08. - 01.09.74

Pirkko Höysniemi, kaivauspöytäkirjan pitäjä 26.08. - 31.08.74

Koulutuskurssi I

Raimo Korkiakangas

Lasse Kaijanen

Klas Lindqvist

Guy Michelsson

Heikki Moisio

Pentti Nyrönen

Antero Parma

Aarno Seppälä

Matti Sevilä

Asko Ström

Olli Tappola

Ilkka Tolvanen

Majoitus oli järjestetty Hangon Vapaasatama Oy:n omistamassa työmaaparakissa rakenteilla olevassa junalauttasatamassa.

Ruokailu (kaksi kertaa päivässä) tapahtui satama-alueen ulkopuolella olevassa satamaruokalassa. Sukellukset suoritettiin kaksi kertaa päivässä, aamupäivällä ja iltapäivällä. Sukeltajat oli jaettu kolmeen ryhmään, joilla oli omat ryhmänvanhimpansa. Paineilmapullojen täyttö tapahtui Hangon

merivartioaseman laiturilla. Siten välttyttiin meluhaitoilta majoitusalueella. Kukin ryhmä suoritti pullojen täytön vuorotellen.

Leirillä oli mukana Merihistorian toimiston viittavene, jota käytettiin pumppauksessa sekä henkilökuljetuksissa ja toimiston perämoottorikäyttöinen alumiinivene, jolla suoritettiin nopeita henkilökuljetuksia. Koko leirin ajan oli lisäksi käytössä vuokrattu pakettiauto, jolla kuljetettiin varusteita ja sukeltajia ruokailuun, majoitusalueelta pullojen täyttöpaikalle jne.

2. Tutkimuksen rahoitus

Tutkimus rahoitettiin pelkästään toimiston omista varoista. Koska sukeltajille ei voitu maksaa palkkaa, meni käytetty rahasumma (n. 3.000,- mk) ruokamenoihin, auton vuokraan, polttoaineisiin yms.

3. Tavoitteet ja tehtävät

Työn tarkoituksena oli antaa jatkokoulutusta hyllyn mittaus- ja pumppaustekniikassa ns. koulutuskurssi I:n jäsenille, joita oli alettu kouluttaa amatöörimeriarkeologeiksi kesällä 1973. Meriarkeologisena tavoitteena oli suorittaa kaivaus- ja mittaus-työtä perusmittojen saamiseksi ns. kaapelihylystä Tullholmenin rannassa sekä kahdessa päällekkäin olevassa hyllyssä, jotka sijaitsevat Tulliniemen rannassa kaakkoon luotsiasemasta. Leirin aikana kaivettiin hiekasta esiin myös kesällä 1973 Pentti Nyrösen löytämä rannalla oleva hylky, joka sijaitsee Tulliniemen itärannalla osittain hiekkaan hautautuneena.

Toinen arkeologinen tavoite oli ajoittaa kaapelihylky ja päällekkäiset hyllyt. Pääkohteena pidettiin kuitenkin ns. kaapelihylkyä, jossa suoritettiin mammuttipumppausta aluksen keulapuolella.

4. Tutkimustulokset

Tutkimuksen päätavoitteet, kolmen hyllyn mittaaminen ja ajoittaminen, saavutettiin. Tulliniemen rannalla oleva uudempi ja isompi hylky on varsin nuori (n. 1800-luvun alku). Pienempi hylky sensijaan on ilmeisesti vanhempi (1700-luvun puoliväli). Tarkempaan ajoitukseen ei päästy ajanpuutteen vuoksi ja koska päähuomio kiinnitettiin Tullholmenin ns. kaapelihylkyyn. Mainittu hylky todettiin yksimastoiseksi 18 m pitkäksi alukseksi, jonka runkomuoto oli hollantilais-tyyppinen. Aluksen keula ja perä olivat varsin pahasti vaurioituneet. Pumppaus aloitettiin ensiksi ankkuripelin takapuolelta, mutta paikassa tultiin varsin nopeasti ruumaan, jossa todettiin olevan viljaa irtolastina sekä talitynnyreitä ainakin neljä kappaletta. Ajoittavien esineiden löytämiseksi siirrettiin pumppauspaikka ankkuripelin keulapuolelle, jossa pumpattiin laivan keittiön kohdalla uunin ympärillä. Paikasta löytyi mm. käyttökeramiikkaa (katso Raportista) ja kolme kaakelia, jotka valokuvattiin. Kuvat lähetettiin hollantilaiseen kaakelimuseoon (liite 1), jonka ajoituksen mukaan ne ovat 1600-luvun puolivälisiä. Ns. kaapelihylky on siten tois- taiseksi ainoa varmasti ajoitettu 1600-luvun hylky maassamme. Aluksessa on ollut laivauuni, jonka koristelussa on käytetty ajalle tyypillisiä kaakeleita. Uuni on siten ollut ilmeisen komea ja antaa uusia näköaloja laivauunien rakenteen tunte- mukselle.

Kyseessä oleva laivatyyppi muistuttaa hollantilaista matala- kulkuista koge-tyyppiä (liite 2). Mitat, maston sijainti, pumput, kabyssi yms. sopivat piirroksen esittämään alukseen. Jatkotutkimuksissa asia ilmeisesti varmistuu.

26.8. ip.

Kokoontuminen:

Hangon Tulliniemen vapaasatama-alueen työmaaparakkien luona.

Läsnä:

Christoffer Ericsson, Risto Halme, Henry Forssell, Pirkko Höysniemi, Klas Lindkvist, Guy Michelsson, Ilkka Tolvanen, Antero Parma, Lasse Kaijanen, Pentti Nyrönen, Asko Ström.

Majoittuminen:

Tulliniemen vapaasatama-alueen työmaaparakkiin.

Ruokailu:

Hangon sataman ruokalassa.

Tiedoksi:

Työveneeseen 'Helge J' kytkin rikkoutui matkalla Helsinki - Hanko. Yritettiin tuloksetta korjata.

27.8.

klo 7.30

Työsuunnitelma:

Sukeltajat tutustutetaan aamupäivän aikana kaikkiin kolmeen työkohteeseen: kahteen vedenalaiseen hylkyyn sekä Tulliniemen rannassa olevaan kuivahylkyyn.

Iltapäivä käytetään kuivahylyn esiinkaivamiseen hiekasta. Suoritetaan sukeltajien ryhmiin jakaminen (I ryhmä: Guy Michelsson, Ilkka Tolvanen ja Klas Lindkvist; II ryhmä: Antero Parma ja Lasse Kaijanen; III ryhmä: Pentti Nyrönen ja Asko Ström). Ryhmien sukellusvanhimmaksi valitaan Klas Lindkvist.

klo 9.00
ns. kaapeli-
hylky, Tull-
holmen

Sukellukset aloitettiin. I ryhmä sekä Risto Halme sukellukseen. Maksimisukellusajaksi sovittiin 15 min/sukellus. Myös muut ryhmät sukellukseen.

Havainnot:

Risto: Hylyn kunto samanlainen kuin Metskärin hylyn, ankkuripeli parempi, melkein ehjä.

Guy: Perässä nousee laipio, jossa ilmeisesti on ollut kansi, laipiosta eteenpäin ollut avoin, samoin keskeltä. Alus makaa tasaisella, kovalla hiekkapohjalla. Ankkuripelin ympärillä tiiliskiviä - neljä näkyvissä selvästi. Paapuurin puoleinen kylki melko ehjä, ulkosivu sormen läpimentävä. Keulassa näkyvissä sisäpohja.

Ilkka: Oikealla laidassa keskellä pumppu.

Pentti: Aikaisemmin löydetyt 3-jalkainen savipata ja lautanen löytyneet ankkuripelin takana olevien tiilien luota (ks. kuva). Pumpussa näkyvissä pyöreä kapulamäntä (?) paapuurin puolella, jossa myös jäljellä törmäyslista.

klo 9.50

Ryhmät sukelluksista. Sukellusajat: I ryhmä: 16 min, Risto 9 min; II ryhmä: 10 min; III ryhmä: 15 min.

klo 10.15
ns. päällekkäiset hylt, Tulliniemi

Perillä Tulliniemen rannassa lähellä luotsiasemaa. Tutustuminen ryhmittäin 2. kohteeseen.

Havainnot:

Klas: kaksi hylkyä päällekkäin, alempi pienempi ja oletettavasti vanhempi - siinä näkyvissä mahdollisesti byssan paikka: kasa tiiliskiviä ja niiden joukossa iso rautapata. Ulospäin näkyvässä osassa perä (?). Pohja mutainen.

Risto: Päälimmäinen hylky huomattavasti nuorempi,

mahdollisesti 1700-luvun lopun tai 1800-luvun alun alus. Päällimmäisessä eräänlaisia myrskyportteja keskellä alhaalla laidassa.

Guy: Päällimmäisessä rautavahvisteet peräsimen päällä (ks. ryhmä I:n erillinen raportti ja piirros).

Pentti: Päällimmäisessä kuparinaulat; keulassa näkyvissä sinivalkoinen potti. Keula kalliioseinämässä kiinni.

Asko: Näkyvyys hyllyn luona 6 metriä.

klo 11.12

Ryhmät sukelluksista. Sukellusajat: I ryhmä: 17 min, Risto 10 min, II ryhmä 15 min, III ryhmä 11 min.

klo 14.00

Tulliniemen ranta: kuivahylky, jonka esiin kaivaminen ns. kuivahylky, aloitettiin.

Tulliniemi

Havainnot:

Karkeatekoinen, todennäköisesti vuosisadan alkuun ajoitettava proomu.

Esiin kaivamista jatkettiin koko iltapäivä, jotta runko saataisiin kuvatuksi.

Löytöjä:

Erilaisia ruostuneita rautamöykkyjä (käyttötarkoitus selvittämättä) sekä isoja nauvoja. Ei otettu talteen.

klo 17.30

Töiden lopettaminen.

Muuta:

Ruokailun jälkeen ryhmä I täytti 1,5 tuntia ilmanpainepulloja.

28.8.

klo 7.30

Työsuunnitelma:

Kuivahylyn esiin kaivamista jatkeetaan. Kaapelihylyn ja päällekkäisten hylkyjen mittaukset sekä poiJun kiinnittäminen Tullholmenin rantaan.

klo 8.00

kuivahylky

Hylyn paljastamista jatkettiin. Yöön, aikana hylkyyn oli tullut lisää vettä meriveden nousemisen johdosta. Havainnot:

Aluksen ulkomitta 15,22 m, kaaria 25 kpl, kaariväli 30-50 cm.

Löydöt:

Runsaasti tunnistamattomia rautaesineitä (ei otettu talteen).

Muuta:

klo 11.00

Kun hylyn sisäpuoli oli kaivettu kokonaan esiin, Henry valokuvasi sen. Työt päätettiin lopettaa. Kaivausalueetta ei saatettu ennalleen.

klo 13.35

kaapelihylky

Uutena sukeltajana saapui mukaan Raimo Korkiakängäs. Risto tutki tulevan pumppauspaikan hyllyssä sekä 'Helge J:n' ankkurointimahdollisuudet.

Työt:

Ryhmä II suoritti hylyn mittaukset (ks. liite).

klo 14.10

päällekkäiset hylkyt

Ryhmät I ja III mittasivat päällekkäiset hylkyt (ks. ryhmä I:n erillinen raportti)

Havainnot:

Guy: Styyrpuurin puolella reelingin vieressä 4 kpl 1,5 x 1 metrin kokoisia rautapolvia keskellä ylemmää hylkyä, jonka achterissa 2 kpl rautatappeja, pituus noin 3 m. Tapeista toinen sijaitsi achterissa ja toinen 3-5 m keulaan päin kölin vieressä styyrpuurin puolella 0,5 m laidasta. Ahteri on mahdollisesti ollut tasainen. Ahteristävin edessä palkki. Alemmassa hyllyssä koko keula kaatunut sivuttain pohjaan. Keula on tehty kahdesta osasta ja keulan päässä on jonkinlainen spiraalikoriste. Keulan vieressä irtonaisia osia ja sen alla 1 metrin pituinen pätkä ankkuriköyttä. Keulan lähellä tiiliskiviä, joiden päällä rautakattila (ks. piirustus). Päälimmäisen hylyn achterissa eräänlainen peltilaatikko.

Löydöt:

Päälimmäinen hylky: ruukun kaksi pohjakappaletta ja yksi reunakappale, joissa sinivalkoinen lasitus.

Reunakappaleessa valkoinen koristejuova, ja pohjakappaleissa kohopallokoriste. Tunnistamaton puukappale, jossa kiinnitettynä rautalevy (mahdollisesti arkun osa?). Molemmat löydöt sijaitsivat aluksen keulassa (ks. kuva).

klo 17.00

Ryhmät sukelluksista. Töiden lopettaminen.

Christoffer ja Henry lähtivät Helsinkiin.

Sukellusajat: I ryhmä: Klas 40 min, Ilkka 20 min, Guy 35 min (I ryhmällä lisäksi sukellusaikaa 32 min kaapelihylyssä); ryhmä II 22 min; ryhmä III 32 min; Risto 30 min; Raimo 38 min.

Muuta:

Ruokailun jälkeen ryhmä II ja Raimo täyttivät 3,5 tuntia ilmanpaine pulloja.

29.8.

klo 8.30

Työsuunnitelma:

Kaapelihylyssä laitetaan kivet ankkuripaikkaa varten. Pentti piirtää keula- ja keskiosan hylystä. Mammuttipumppu viedään alas hyllyn luokse. Raimo ja Lasse tutkivat kivien sijoittamismahdollisuudet ja kiinnitykset. Antero valokuvaa hyllyn.

klo 9.19

kaapelihylky

Työt:

Ryhmä I mammuttipumpun kokoaminen ja poijuksivien alaslaskeminen. Antero valokuvasi yksityiskohtia koko hylystä: lähinnä ankkuripeliä ja byssaa. Raimo tutki 'Helge J:n' potkurin oudon resonanssiäänien johdosta, ei havaittu vikaa. Pentti piirsi hylystä oletetun byssan ja sen ympäristön (ks. kuva). Lasse tarkasti mahdollisia kiinnityskohtia ja irroitettiin edellisenä päivänä kaapeliin takertuneen ankkurin. Antero, Guy ja Ilkka kiinnittivät poijut.

Havainnot:

Antero: Näkyvyys huonompi kuin edellisenä päivänä.
Pentti: Veden lämpötila 8 astetta pohjassa.

klo 14.00

kaapelihylky

Työt:

Pumppausalue rajattiin köysin byssassa. Pentti piirsi yksityiskohtaisesti pumpattavan alueen. Pumppaukset aloitettiin. 'Helge J:n' ankkurikivi siirrettiin, koska mammuttipumpun letkut eivät yletyneet rajatulle alueelle.

klo 15.30

Risto lähti Helsinkiin.

klo 17.15

Ryhmät sukelluksista. Töiden lopettaminen.

Sukellusajat: Ryhmä I: Klas 40 min, Ilkka 28 min, Guy 33 min; ryhmä II: Antero 49 min, Lasse 55 min; ryhmä III: Pentti 60 min; Raimo 57 min; Risto 40 min.

Muuta:

Ruokailun jälkeen ryhmä III ja Raimo täyttivät 4 tuntia paineilmapulloja.

Saunominen merivartioaseman saunassa.

30.8.

klo 7.45

Työsuunnitelma:

Antero valokuvaa noin 20 min. Muut pumppaavat.

klo 8.15

kaapelihylky

Antero oli 5 min sukelluksissa. Valokuvausta ei voitu suorittaa, koska näkyvyys oli heikko ja mammuttipumpun letku naruineen oli kiertyneenä juuri kuvauspaikalle. Antero nosti mammuttipumpun suun pohjasta.

klo 8.47

Pumppaus aloitettiin. Mammuttipumppu käynnissä klo 11.35 saakka.

klo 14.06

kaapelihylky

Työt:

Risto ja Pentti muuttivat rajattua aluetta. Mammuttipumpun suu nostettiin ylös pumppausta varten. Pentti aloitti pumppauksen uudesta paikasta, joka oli varmistettu byssaksi.

Työt keskeytettiin klo 17.05.

klo 19.15

kaapelihylky

Työt:

Risto tutustutti Ollin ja Matin hylkyyn. Pentti, Olli ja Matti suorittivat hyllyn tarkistusmittauksen. Olli ja Matti kiinnittivät mammuttipumpun pohjaan, sillä pumppauksesta oli luovuttava pimeyden vuoksi.

klo 20.10

Työt lopetettiin.

Päivän havainnot:

Mammuttipumpusta tuli pumppauksen yhteydessä edelleen kauranjyviä, tynnyrivanteen kappaleita, kokkareista valkeaa ainetta, joka haisi eltaantuneelle rasvalle (voita?).

Antero: Kannen alla isoja tynnyreitä 2 kpl, jotka olivat tyhjiä.

Arska (saapui edellisenä iltana): Kannen alla tynnyreitä, jotka sisälsivät rasvaa.

Risto (saapunut klo 9.45): tynnyreitä runsaasti lisää. Byssa on ankkuripelin edessä keulassa.

Byssan uuni on ankkuripelistä 1 metri keulaan päin keskilaivassa. Mudassa 1 m syvyydessä uunin vieressä on tiiliskiviä ja astioita. Byssassa tiilet sikin sokin, muotoa ei enää jäljellä. Ruuma jatkuu laipion etupuolelle noin 1,5 m, jossa ainakin 3 isoa voitynnyriä, lisäksi ainakin 2 tynnyriä mudassa laipiosta taaksepäin. Aluksessa on ollut jonkinlainen peräpuolikansi sekä keulapuolikansi, sillä polvet ovat jäljellä.

Pentti: Uunin muoto näkyvässä pumppauksen jälkeen.

Päivän löydöt:

Klas: 7 cm:n mittainen luunpala; tynnyrillinen rasvaa, rasvassa kiinni kolme tynnyrilautaa, jotka otettiin talteen. Rasvamöykky kuljetettiin rantaan.

Risto: tynnyrinkansi, joka sijaitsi pystyssä byssaan päin kääntyneenä; kannessa merkintä AHL (?) 13; saviruukku, 25 cm korkea, ruskea lasitus, 3 lyhyttä jalkaa, kaksikorvainen.

Pentti: 3 x 7,5 x 15,5 cm:n kokoinen tiili; kolme palaa grafitoitunutta rautaa.

Guy: uunin vierestä kaakelilevy, jonka koko 10 x 10 x 2 cm, ja johon oli sinisellä värillä maalattu hollantilaisista 'puukenkälaivaa' muistuttava kuva.

Antero: kengänpohja.

Mammuttipumpusta tuli vielä selkänikama, nahanpalasia kengästä, pyöreä reiällinen rautapitoinen esine, jonka halkaisija 2 cm.

Sukellusajat:

Antero 70 min, Klas 60 min, Raimo 38 min, Lasse 20 min, Aarno Seppälä (Araska) 20 min, Pentti 49 min, Risto 28 min, Guy 30 min, Ilkka 30 min, Asko 30 min, Olli Tappola (saapui 30.8.) 25 min, Matti Sevilä (saapui 30.8.) 25 min.

Muuta:

Ryhmä I täytti paineilmapulloja päivän aikana 4,5 tuntia sekä käytti lisäksi 2 tuntia kompressorin korjaamiseen.

31.8.

klo 7.45

Työsuunnitelma:

Suoritetaan ryhmien täydennys. Heikki (joka saapui edellisenä iltana) ja Aarno sijoitetaan ryhmä I:een, Matti ja Raimo ryhmä II:een sekä Olli ryhmä III:een. Kaapelihylyn pumppausta jatketaan. Päällekkäiset hylt tarkistusmitataan ja hyltistä tehdään tarkistuspiirustukset. Työn suorittavat ryhmä I ja Pentti. Antero valokuvaa kaapelihylkyä, Ilkka valokuvaa päällekkäiset hylt.

klo 8.30

kaapelihylky

Työt:

Antero otti 20 valokuvaa hyltistä. Pentti piirsi byssan uunirakennetta. Pumppausta jatkettiin. Rajausköydet poistettiin. Risto poisti byssasta päällimmäiset, näkyvyyttä haittaavat laudat. Pumppauspaikka siirrettiin vajaan metrin päähän ankkuripelistä. Töiden lopettaminen ja mämmuttipumpun ylösnosto.

klo 16.45

kaapelihylky

Työt päällekkäisissä hyltyissä:

ks. ryhmä I:n erillinen raportti.

Havainnot:

Risto: Pintaan nousseista puunpalasista päätellen (tuohikuori jäljellä) hyltyssä lienee käytetty koivua polttoaineena.

Löydöt:

Pentti: 8 x 12 x 1 cm:n kokoinen kaareva kappale tiili-
mäistä ainetta. Mämmuttipumpun mukana samaa ainetta
tuli muutama kappale.

Olli: 13 cm:n korkuinen yksikorvainen saviastia, väri
ruskea, lasitusta sisäpuolella. Uunin keulapuolelta
1 metrin päästä saviastiasta kaksi kaakelilaattaa.

Risto: Pieni ruskea yksikorvainen savikannu, koko
13 cm korkea, pohjan halkaisija 5 cm, koristeltu kel-
taisin viivakuvioidin. Löytyi keulasta katsoen oikealta
puolen uunia kahden lankun välistä 0,5 metrin syvyy-
destä mudasta. Uunin kohdalta löytyi kolme yhteen-
muurattua tiiltä.

Heikki: Kengänpohja, tynnyrinpohja ja pala tiiliastiaa.

Löydöt päällekkäisistä hyltyistä:

ks. ryhmä I:n erillinen raportti.

Muuta:

Löydöt pakattiin.

Harri Alopaeus saapui illalla ja suoritti Riston kanssa kaapelihylkyyn tutustumisen. Ks. Harrin erillinen raportti.

Sukellusajat:

Antero 25 min, Pentti 20 min, Olli 26 min, Matti 43 min, Raimo 42 min (+ Harrin mukana 30 min), Lasse 25 min, Risto 21 min, Asko 34 min, Heikki Moisio 80 min, Aarno 70 min (+ 30 min Harrin mukana).

1.9.

lähtöpäivä

Varusteiden pakkaaminen, parakin siivous yms. Christoffer saapui Helsingistä sekä lähti Raimon kanssa viemään Helge J:tä' ja peltivenettä Helsinkiin. Muut lähtivät autoilla Helsinkiin. Risto kuljetti löytölaatikon Hylkysaareen.

Helsingissä 20.11.1974

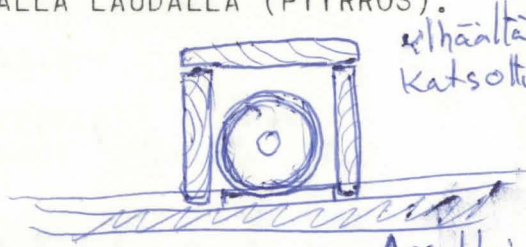
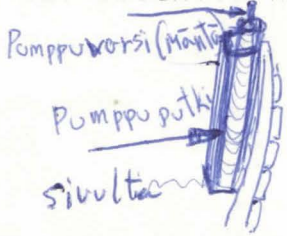
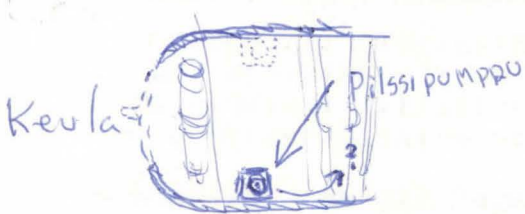
Pirkko Höysniemi
Pirkko Höysniemi

RAPORTTI HAVAINNOISTA
HANGON N.S. KAAPELIHYLYSTÄ 31/ 8 - 1974
LAATINUT H. ALOPÆUS 7/11-74

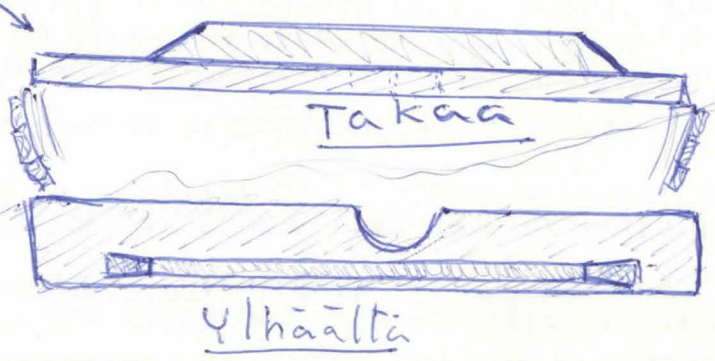
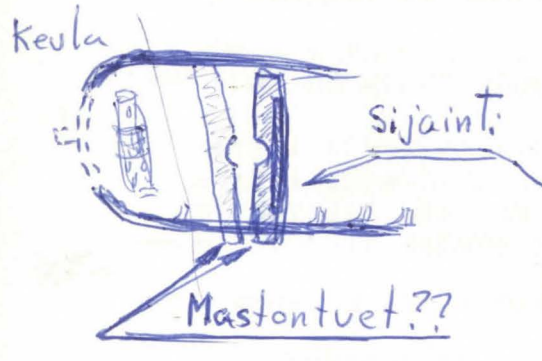
SUKELLUS: 31/8-74 KLO 21:00! KYPÄRALAMPUIN (35 W)
SUKELLUSVANHIN: HA
MUKANA : R. KORAKIANGAS JA ? SEPPÄLÄ??
SUKELLUSAIKA : N. 30 MIN

- HAVAINNOT : ALUS (KAAPELIMYLKY) MAKAA N. 30° - 40° ASTEEN RINTEESSÄ (MUTA SELLAISESSA) JA ON NÄHDÄKSENI HAUTAUTUNUT SYR- PURINKYLKENSÄ PUOLELTA KANTTAAN MYÖTEN MUTAAN SITEN ETTÄ JOITAKIN KAARIEN PÄITÄ PILKISTÄÄ HIUKAN (5- 10 CM) MUDAN SISÄLTÄ. (styrpuurissa)
- ALUKSEN RIKKOUTUNUT KEULA ON TULLUT MAMMUTTIPUMPPAUKSEN SEU- RAUKSENA NÄKYVIIN, JA VAIKUTTA SILTÄ KUIN ALUS OLISI AIKOINAAN TÖRMÄNYT AIVAN SUORAAN PÄIN KALLIOTA, JOLLOIN KEULAOSA OLISI MUR- TUNUT JA ALUKSEN UPPOAMISEN JÄLKEEN ROMAHTANUT ULOSPÄIN AINAKIN OSAN ALUKSEN UUNISTA SEURATESSA MUKANA. -MAMMUTTIPUMPPAUS OLI TAPAHTUNUT MURTUNEEN, MUTTA TUNNISTETTAVISSA OLEVA, KEULARANGAN * (ALAOSA SIITÄ) MOLEMMIN PUOLIN, KUITENKIN SUURIMMAKSI OSAKSI X, ALUKSEN ULKOPUOLELTA (X*§§§§§§§§§§§§§§§§). Edestä
- ANKKURIPELI ON IRTI JA NÄYTTI OLEVAN MIELESTÄNI, LUONNOTTOMAN EDESSÄ (ROMAHTANUT ETEEN JA ALASPÄIN ?)

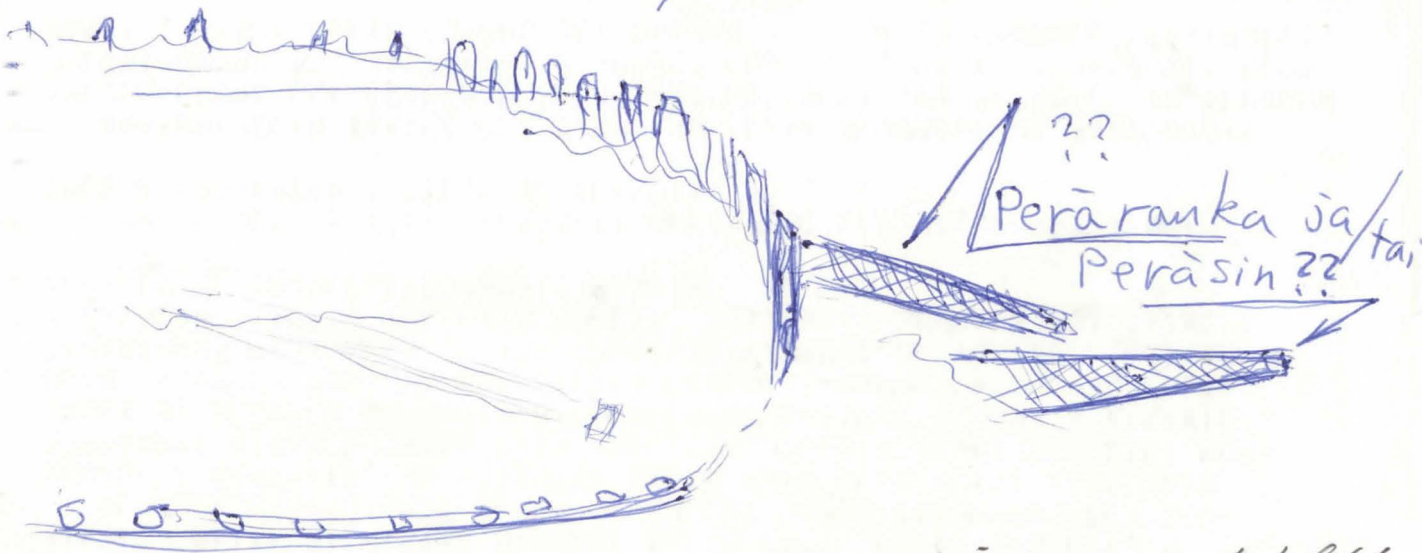
- ANKKURIPELIN TAKANA OLII PUMPPAUSJÄLKÄ RUUMASSA JA (PARPUURIN) KYLJEN LUONA OLII (SISÄPUOLELLA), EDELLEEN MILTEI PAIKOILLAAN, ALUKSEN PILSSIPUMPPU TAI VASTAAVA. : PYÖREÄ PUUPUTKI, JONKA SISÄLLÄ OLII PUU- VARSII . TAMA PILSSIPUMPPU OLII SUOJATTU NELJÄLLÄ LAUDALLA (PIIRROS).

- PILSSIPUMPUN (TAKANA?) OLII ALUKSEN YLI MENEVÄNÄ KAKSI PAKSUA PARRUA (KANSIPALKIT?) JOISSA OLII OHEISEN PIIRROKSEN MUOTOISET REIJÄN- PUOLIKKAAT. LISÄKSI OLII TAAEMMASSA PALKISSA PIIRROKSEN MALLINEN "VÄLILAPIO" TAI PYSTYLAUTA, JONKA MERKITYSTÄ EN TUNNE.

- MASTONTUEN JÄLKEEN OLI VIELÄ JOITAKIN POIKITTaisia KANSIPALKKEJA JOTKA OLIVAT IRRONEET PAIKOILTAAN. *SikinSokin mudassa*
- PAARPUURIN KYLJESSÄ OLI (SISAPUOLELLA) KANSIPALKKIEN TUKIPOLVIA MUISTAAKSENI LASKIN 9 KPL NIITA AIVAN HELPOSTI NÄKYVISSÄ OLEVINA.
- ALUKSEN KANSI ON ~~ON~~ KOKONAA RIKKOUTUNUT (JA HÄVINNYT).
- PAARPUURIN KYLKEÄ ON N. 1,5-2 METRIA KORKEANA JALJELLA MILTEI PERAAN ASTI. PERASSA ON NÄKYVISSÄ PERAN RAKENNE SISAPUOLELTA, MUTTA MUTARINTEEN JYRKYYDESTÄ JA PERARANGAN PUUTTUMISESTA JOHTUEN VAIKEASTI ILMAN MITTAUKSIA RAKONSTRUOITAVISSA
- ALUS ON MELKO SUORASSA (ARVIOISIN, SILMAMAARAISESTAM SEN KALLISTUMAKSI 10-20 ASTETTA).
- ALUSTYYPPI ON KEULAN JA PERAN MALLI SUHTEELLISEN LAHELLA BORSTON PULLEAKEULAISTA JA PERAISTA MALLIA, MUTTA EI EHKÄ AIVAN YHTÄ SUURELLA KETKALLA JA EI AIVAN YHTÄLAILLA SUORASTAAN SISAANPAIN KAANTYVALLA PERALLA KUIN MITÄ BORSTON LAIVA ON.?
- MONTAKO MASTOA ALUKSESSA ON OLLUT ON MAHDOTON SANOA (2 TAI 3??)
- PUUAINES VARSIN SYÖPYNYTÄ. *Luultavasti 7 masto DFL*
- PERASSA LÖYTYI PARI SUURTA JA LEVEÄÄ LANKKUA, JOITTEEN MUOTO JA SIJAINTI VIITTAISI PERÄRANKAAN (ROMAHTANEeseen) JA EHKÄ MYÖS PERÄSIMEEN. -
OHEISENA SIJAINTIPIIRROS MUISTINMUKAAN LAADITTUNA

*7 Pumpaus tapahtunut suurimmaksi osaksi byssan kohdalla ja sen uonin - *perällä*. Osa (vain puolet tuosta) pumpattu valingossa keulan (rikkoutuneen) ulkopuolella. *DFL*

TOIMISTON TYÖT KOHTEESSA

8.
 Tutkimusaika: 26. 7 - 7. 9 - 74, kesällä 1964

URHEILUSUKELETAJAT PUMPAASOT KYLYSIÄ MYÖS.

Tutkijat: Risto HALME LEIKIN

johdajana + sukelluskurssi I:n JÄSE-
NET. Tilaisuus oli jatkokoulutus
lainitun kurssin jäsenille

Havainnot ja työt kohteessa: Työn tarkoituksena oli

Ajoittaa kylä. Tarkoitusta varten laivettiin
koekuoppa aluksi laivan puolelle ja jatkossa
keittion kohdalla uunin ympärillä. Laiva
todettiin hollantilaistyyppiseksi yksikaantiseksi
laivaksi jolla oli vilja ja voitasti. Keittion
uuni oli ollut päällystetty kaapeleilla.
Ankkuripeli pudonnut uunin päälle.

Kuvaukset (neg. no:t): _____

Esinenostot ja inventointinumerot: katso erillisrap-
portti 2/74 "kaapelikyly"

Erillisen raportin no: _____

2/74 "kaapelikyly"